
Sigrid Fridmans staty av Fredrika Bremer i Humlegården

Det är hoppfullt att ett konstverk kan framkalla starka känslor, vilda debatter och upprörd strid. Sigrid Fridmans (1879–1963) Fredrika Bremer-staty är ett sådant konstverk.

För drygt 100 år sedan, 1901, väcktes tanken att den svenska kvinnofrågans portalgestalt Fredrika Bremer (1801–1865) skulle hedras med en staty. Det blev inget av idén då. Ärendet tröskades igenom i flera repriser, i flera år, under ledning av en statykommitté, som var förankrad i tidens olika kvinnoorganisationer. Slutligen, år 1925, gick uppdraget till Sigrid Fridman.

Nu följde ett par år av upprörda diskussioner i press och sammanträdesrum. Under tiden tog konstverket gestalt i Sigrid Fridmans ateljé och kommittén kunde planenligt skänka statyn till Stockholms stad. Den 2 juni 1927 avtäcktes verket i Humlegården och därefter kände sig ännu fler kallade att basunera ut sina åsikter.

Upprördheten berodde nog på Sigrid Fridmans förmåga att gestalta en mångfasetterad människa; en själ. Det var okonventionellt i en tid då en personstaty i allmänhet var distanserande, utklädd, uppställd.

Sigrid Fridmans Fredrika Bremer-staty förmedlar motsatser; gestalten är både vek och stark, både eterisk och jordbunden. Men först och främst är hon i rörelse. Fredrika Bremer vandrade genom världens länder och bronsgestalten – som är placerad i marknivå – visar en kvinna som är på väg. Hon rör sig sökande framåt, blicken riktad mot målet. Men även om hon är målmedveten så är hon sårbar, med sin lite kutande rygg. Ena handen är höjd, det ser nästan ut som en välsignelseakt. Hon är helgonlik, en person man kan söka stöd och tröst hos.

Sigrid Fridman har skänkt oss ett konstverk som visar den visionära och den handlingskraftiga resenären Fredrika Bremer.

Både Sigrid Fridman och Fredrika Bremer är rikt representerade i Kungl. bibliotekets samlingar. I handskriftsenhetens magasin finns brevväxlingen mellan Klara Johanson och Sigrid Fridman. De två hade en kärleksrelation och breven utgör en vacker dokumentation av denna. Bland Kungl. bibliotekets handskrifter finns även brev till och från Fredrika Bremer samt manuskript av hennes hand.

Sigrid Fridman med modellen till Kentauren på Observatoriekullen.

Klara Johanson har i boken *Sigrid Fridman och andra konstnärer : en krigskrönika* skildrat striden om Fredrika Bremer-statyn.

Läs mer om Sigrid Fridman och Klara Johanson i Carina Burmans bok *K.J. : en biografi över Klara Johanson*.

Ingrid Svensson